

УКРАЇНА

(19) UA (11) 35803 (13) A

(51) B A61K35/78

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ЗБІР ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ДЛЯ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ АЛЕРГІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ

(21) 98105412

(22) 15.10.1998

(24) 16.04.2001

(33) UA

(46) 16.04.2001, Бюл. № 3, 2001 р.

(72) Гончаренко Марія Степанівна, Шмараєва Ірина Едуардівна, Гончаренко Олексій Володимирович

(73) Гончаренко Марія Степанівна

(57) Збір лікарських рослин для лікування і профілактики алергійних захворювань у дітей, який містить квітки ромашки, траву череди, траву фіалки триколькової, листки чорної смородини і листки берези, який відрізняється тим, що він додатково містить квітки липи і листки підбілу, при цьому усі компоненти узяті в однаковій кількості.

Винахід належить до медицини, більш конкретно - до фітотерапії, до засобів, що підвищують резистентність організму до дії алергізуючих агентів і зменшують їх прояв у дітей. Винахід призначений для виготовлення продуктів дитячого дієтичного та лікувально-профілактичного харчування, наприклад у вигляді фіточаю чи сиропу.

Найбільш розповсюдженим і споживаним препаратом протиалергійної дії є шипшина (див.: Машковський М.Д. Лекарственные средства. - М.: Медицина, 1984. - Т. 2. - С. 46). Його вживають і діти, і дорослі у вигляді настоїв, екстрактів, пілюль, цукерок, драже і т.п. Як і в запропонованому винаході, у відомому аналозі використовують лікарські рослини. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є однобічна спрямованість препарату - збільшення в організмі вітаміну С.

Відомо використання офіційного препарату лікарських рослин у складі: настій валеріани, полину, м'яти і беладини у дозі 1 крапля препарату на рік життя дитини при паралельному прийомі ще одного офіційного препарату - рідкого екстракту елеутерококу у дозі також 1 крапля на рік життя дитини (див.: А.с. СРСР 1012911, кл. А61К3578, від 08.01.81) для лікування змішаної форми алергозу (респіраторного + шкіряного + шлунково-кишкового) у дітей в період загострення в умовах стаціонару чи амбулаторно-поліклінічного лікування. Як і в запропонованому винаході, у відомому аналозі використовують лікарські рослини. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є інтенсивна комплексна дія на організм дитини, що необхідно при лікуванні тяжких форм захворювання, але непотрібно і навіть шкідливо при лікуванні легких форм захворювання і їх профілактиці.

Прототипом обраний збір лікарських рослин для реабілітації дітей, які часто хворіють респіраторними захворюваннями (див.: Патент України 13939, кл. А16К35/78, від 18.10.95), до складу якого входять листки м'яти, трава фіалки триколькової, коріння солодки, квітки ромашки, листки чорної смородини, листки берези, листки кропиви, листки шавлії, трава череди. Як і запропонований винахід, прототип містить квітки ромашки, листки чорної смородини, листки берези і траву череди. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є естрагонна дія кореня солодки і листків шавлії, що небажано при вживанні дітьми. Крім того, для одержання корисних речовин з кореня солодки його необхідно кип'ятити протягом 15-20 хвилин, що призводить до руйнування вітаміну С і ускладнює приготування фіточаю чи сиропу у домашніх умовах.

В основу винаходу поставлено завдання створити такий збір лікарських рослин, в якому сполучення відомих і нових компонентів забезпечувало б збільшення резистентності дитячого організму до дії алергізуючих агентів і зменшувало б прояви алергії, і за рахунок цього здійснювало корегування порушень у дитячому організмі.

Суть винаходу полягає в тому, що в збір лікарських рослин для лікування і профілактики алергійних захворювань у дітей, який містить квітки ромашки, траву череди, траву фіалки триколькової, листки чорної смородини і листки берези, згідно з винаходом, додатково уведено квітки липи і листки підбілу, при цьому усі компоненти збору узяті в однаковій кількості.

Винахід відрізняється від прототипу тим, що він містить додатково квітки липи і листки підбілу, при цьому усі компоненти збору узяті в однаковій кількості.

(19) UA (11) 35803 (13) A

Передумовою для здійснення запропонованого збору були відомості про кожний з його компонентів, а саме - їх антигістамінну, протизапальну, протисвербіжну, заспокійливу, пом'якшуючу, дерматотонічну, а також жовчогінну, діуретичну і імуномодулюючу дію, про використання деяких з них у вигляді так званих "харчових ліків", що підвищують резистентність організму до несприятливої дії навколишнього середовища і загальний резерв здоров'я.

Як показали фармакологічні дослідження, в запропонованому винаході має місце синергічний ефект, що забезпечує досягнення технічного результату. Разом з посиленням загальної резистентності організму дітей до несприятливої дії навколишнього середовища, запропонований збір посилює резистентність дитячого організму до дії алергізуючих агентів і сприяє зменшенню прояву алергії.

Як приклад розглянуто фіточай "Протиалергійний", розроблений на базі запропонованого збору валеологічною лабораторією Харківського державного університету (ХДУ) згідно з національною програмою "Діти України".

Чай "Протиалергійний" багатий на полісахариди, які мають протиалергічну і імуномодулюючу дію (ромашка, череда, фіалка триколіорова, липа, чорна смородина, підбіл), ефірними оліями, що мають протизапальну, бактерицидну, бронхолітичну дію (ромашка, чорна смородина, липа, береза), містить флавоноїди та фенолокислоти (ромашка, череда, фіалка триколіорова, чорна смородина і підбіл).

Вищезгадані якості дають також змогу використовувати фіточай як допоміжний засіб при будь-якій застуді, нежиті, ОРЗ, так як ці захворювання обов'язково супроводжуються підвищенням рівня гістаміну, а споживання чаю прискорює очищення організму і зменшує прояви інтоксикації.

Фіточай "Протиалергійний" може бути рекомендований для щоденного використання дітьми з 4-річного віку як лікувально-профілактичне харчування в організованих дитячих колективах, в дитячих лікувальних закладах і в домашніх умовах.

Фіточай "Протиалергійний" може бути рекомендований для промислового виготовлення для розширення асортименту дитячого харчування, що дозволить поліпшити якість харчування дитячого населення.

Клінічна апробація фіточаю була виконана на базі дитячого садка, загальної школи і студентів ХДУ. Медико-біологічна оцінка провадилась у 30 осіб: 10 - в умовах дитячого садка, 10 - у школі, 10 - у студентів ХДУ. Всі особи були відібрані лікарем-педіатром і входили до групи ризику по алергічним захворюванням (діатез, алергійний риніт, бронхіальна астма і т.п.). Фіточай споживали щоденно перед сніданком протягом 4 тижнів у дозі 1/3 склянки дітям 4-6 років, 1/2 склянки дітям 6-8 років, 3/4 склянки дітям 8-10 років і 1 склянка дітям 14 років і дорослим.

Оцінка стану здоров'я дітей провадилась за показниками фізіологічного розвитку, кількості хронічних захворювань. Для визначення фізичного розвитку міряли довжину і масу тіла, ЧСС та АТ до і після навантаження, що загальноприйнятними засобами дозволяють виявити приховані передпатологічні процеси в організмі до їх проявлення. Ці показники порівнювали з показниками таблиць фізичного розвитку.

Мікроелементний склад і вітамінну забезпеченість організму дітей визначали по мг-годинній екстракції вітамінів з сечею, аскорбінову кислоту визначали засобом Гельманса, мікроелементний склад - засобом плазменної фотометрії. Був проведений контроль імунологічних показників загальноприйнятними засобами. В усіх групах була проведена оцінка електрокінетичної рухомості клітин базального епітелію, що відображає зміни в організмі на клітинному рівні.

Під час досліджень щоденно провадили контроль за самопочуттям дітей. Усі діти залюбки пили фіточай, дисфункцій шлункового тракту і алергій не було зафіксовано.

Фактична наявність у фіточаї "Протиалергійний" складає: аскорбінової кислоти - 0,14%, міді - 60 мг/кг, цинку - 30,5 мг/кг, магнію - 47% мг/кг, кальцію - 40 мг/кг, калію - 30,2 мг/кг, натрію - 53,0 мг/кг. Таким чином, щоденне вживання фіточаю "Протиалергійний" дозволяє доповнити раціон харчування мікроелементами і аскорбіновою кислотою.

Вивчення мікроелементної та вітамінної забезпеченості показало, що до вживання фіточаю "Протиалергійний" рівень екскреції мікроелементів і аскорбінової кислоти з сечею був нижчий, ніж нормативні показники. Дефіцит аскорбінової кислоти складав 71,5%, натрію - 11,2%, калію - 21,3%, цинку - 7,5%, магнію - 16,3%, міді - 21,6%.

Введення фіточаю "Протиалергійний" в раціон харчування позитивно позначився на забезпеченості організму мікроелементами і аскорбіновою кислотою (табл. 1). Слід відзначити, що в усіх трьох групах до кінця досліджень екскреція усіх мікроелементів і аскорбінової кислоти залишилась на рівні нижчого значення норми.

Паралельно провадився контроль імунологічних показників у обстежуваних до і після вживання фіточаю "Протиалергійний" (табл. 2).

В обох групах спостерігалось зменшення кількості фракції Ig E і збільшення фракції Ig M, що свідчить про наявність в організмі алергічного процесу. Також спостерігалось збільшення співвідношення хилперів та супресорів, що також вказує на патологію.

Повернення показників до норми після 4-тижневого вживання фіточаю свідчить про нормалізацію імунологічних процесів в організмі.

Зміни ЕК КБЕ, які відображають реакції організму на клітинному рівні, свідчать про цілющий вплив фіточаю на адаптаційні системи і приховані резерви організму.

Таблиця 1

Групи		К, мМ/добу		Na, мМ/добу		Ca, мМ/л		Cu, мкг/добу		Zn, мкМ/добу		Mg, мМ/л		Аскорбінова кислота, мг/год	
Дитячий садок	До	35	0,1	45	1,84	0,05	6,9	0,07	7,5	0,03	4,3	4,3	0,1	0,19	0,1
	Після	43	0,1	57	0,003	2,3	7,003	12,5	0,01	8,2	0,001	5,1	0,005	0,23	0,05
Школа	До	39	0,1	50	0,1	1,67	0,01	5,6	0,007	7,7	0,09	3,9	0,1	0,27	0,03
	Після	48	0,07	63	0,006	2,41	0,1	10,4	0,01	8,6	0,05	5,6	0,05	0,31	0,1
Студенти	До	42	0,05	42	0,07	1,76	0,03	5,9	0,02	7,0	0,05	4,4	0,06	0,15	0,03
	Після	54	0,02	53	0,09	2,8	0,005	11,5	0,004	8,9	0,08	5,2	0,006	0,2	0,08
Норма		49-91		51-115		2,35-3,57		7,4-23,5		8,0-9,3		4,9-7,7		0,7-1,0	

При цьому рівень екскреції збільшився, відповідно: К - на 24%; Na - на 26,4%; Ca - на 42,7%; Cu - 85,7%; Zn - на 20,3%; Mg - на 29,8%; аскорбінова кислота - на 24,2%.

Таблиця 2

Показник	Школярі		Студенти		Норма	
Імуноглобуліни JgG г/л до/після	5,7	1,2	11,4	1,3	7,50-15,45	
	7,6	1,05	12,4	1,44		
JgA г/л до/після	0,9	0,007	1,17	0,07	1,25	2,5
	1,2	0,01	1,6	0,05		
JgM г/л до/після	0,71	0,04	1,1	0,6	0,65	1,65
	0,84	0,007	1,21	0,005		
JgE г/л до/після	0,00035		0,00036		0,00016-0,00024	
	0,00025		0,00027			
Активні Т-РОК% до/після	27	0,5	35	0,7	22-39	
	28	0,07	36	0,08		
Т-хелпери % до/після	47	0,5	48	0,04	23-48	
	33	0,07	39	0,06		
Т-супресори %до/після	17	0,02	20	0,004	17-48	
	20	0,01	22	0,05		
Індекс Тх/Тс % до/після	2,4	0,02	2,5	0,002	1,5-2	
	2,1	0,03	2,15	0,01		
ЕКС до/після	29	3,7	51	3,06	13 років-42,7	
	37	3,2	64	4,05	18-34 років-70,7	

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60х84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22